

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јануар 2023 / број 124 **1/2023**

Са захвалношћу на поверењу које сте нам поклонили у претходној години и на успесима које смо већ постигли, у нову 2023. годину улазимо са жељом да сви заједно напредујемо и надом да ће наша сарадња само јачати, а нови подухвати бити инвентивни, па и обилато награђени.

Срећне Божићне и новојодишње њразнике жели вам ИНГ-ПРО!

- ▶ О минималној заради, накнади трошкова исхране и регреса
- ▶ Имовинскоправни захтев у прекршајном поступку
- ▶ Патернитетски спорови у судској пракси – први део
- ▶ Јединствено управно место
- ▶ Примена кривичног права на случајеве пробијања правне личности
- ▶ Основни елементи вредновања радне успешности државних службеника
- ▶ Последице брисања друштва из Регистра у случају принудне ликвидације и одговорност контролног члана друштва

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Божидар Вујичић
Владимир Живанкић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Иван Дузлевски
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014) - Београд : ИНГ-ПРО, 2014 - (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У пракси виших судова у споровима за утврђивање и оспоравање очинства и материнства матернитетски спорови јављају се готово у занемарујућем броју, док су с друге стране патернитетски спорови прилично чести. Ти спорови, како због процесног положаја учесника тако и због осетљивости материје коју покривају, представљају занимљиво поље за развој судске праксе. Када се томе дода и више акцесорних захтева који у поменутим парницама могу и морају да се поставе, као и често присуство иностраног елемента, уз то што је судска пракса у датој области веома богата, а та материја у раду судова у сталној еволуцији, у овом, али и у следећем броју пажњу смо посветили наведеним врстама спорова.

У јануарском броју у рубрици „Радно право” скрећемо пажњу на текст у ком је размотрен правни став Врховног касационог суда који се односи на права запослених у јавним службама на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

У рубрици „Кривично и прекршајно право” приказан је институт пробијања правне личности с кривичноправног аспекта, уз акценат на два кључна питања везана за тај правни институт: шта су основни критеријуми за допуштање пробоја правне личности у кривичној сфери и да ли постоје границе таквог пробоја, чији би прелазак представљао опасан државни интервенционизам, претварајући га у његову супротност – у нарушавање привредног система, слободе и равноправности привређивања, уместо њихове заштите. У истој рубрици један текст посвећен је и институту имовинскоправног захтева у прекршајном поступку, са намером да се одговори на питање шта је имовинскоправни захтев, под којим условима се у он прекршајном поступку поставља, ко је овлашћен да такав захтев постави, ко о њему одлучује, какве одлуке могу да буду, који услови треба да буду испуњени да би се он усвојио и на који начин се усвојени имовинскоправни захтев извршава.

Прича о полиграфу, уз осврт на најзначајније међународне и домаће институције које га користе, као и још случајева (зло)употребе полиграфа, настављена је у рубрици „Кад језик пресуди”, док смо у сусрет предстојећим празницима пошли кроз рубрику „Поводом” анализирајући вишеслојност најомиљенијег симбола Нове године, који доноси радост и буди знатижељу у свима – Деда Мраза, уз приказ оних прописа који би могли да се примене на Деда Мразов лет кочијама које вуку ирваси.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар аката” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 О минималној заради, накнади трошкова исхране и регреса
- 11 Основни елементи вредновања радне успешности државних службеника

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 19 Патернитетски спорови у судској пракси – први део

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 32 Примена кривичног права на случајеве пробијања правне личности
- 38 Имовинскоправни захтев у прекршајном поступку

УПРАВНО ПРАВО

- 47 Јединствено управно место

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 52 Последице брисања друштва из Регистра у случају принудне ликвидације и одговорност контролног члана друштва

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 56 Одговори на питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања

РУБРИКЕ

- 46, 61 Најава нових епизода веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ”
- 62 Портал читалаца
- 66 Кад језик пресуди: Полиграф и његова улога у лингвистичким истраживањима – други део
- 77 Календар аката
- 78 Поводом божићних и новогодишњих празника – о Деда Мразу
- 87 Преглед прописа донетих између два броја

О минималној заради, накнади трошкова исхране и регреса

Непосредни повод за настанак овог текста је правни став Врховног касационог суда да запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисници буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата, при чему исти садрже додатак на име тих накнада и саставни су део коефицијента за сваког запосленог.

Бождар Вујичић,
судија Врховног касационог
суда у пензији

1. УВОД

Из античких времена остала је сентенца „Идем у суд, идем по правду”. Ако би неко помислио да се у то време није знало шта су правда и правичност или да се у односу на данашње поимање то другачије схватало, преварио би се: и за људе из тих времена правда је била нешто племенито, споро, али достижно, нешто што мора да се чува, а праведно је било и оно што је нужно, док је правичност била господарица врлина, непристрасна, и значила је једнакост и то је највиши закон. Слободно се може рећи да се ти појмови и данас исто разумеју. Да ли то истовремено значи да се и данас може рећи да онај ко иде у суд иде по правду?

Потребно је на почетку дати одговор на тако битно питање јер ће он помоћи да се боље разуме све оно што ће касније бити речено. При формулисању одговора ваља с једне стране имати у виду резултате бројних анкета по којима је поверење у правосуђе изгубљено јер су судови спори, а судије нестручне, па чак и корумпиране, док смо с друге стране сведоци да се из године у годину број предмета пред судовима повећава, што значи да се све већи број разних субјеката обраћа суду за помоћ и заштиту. Било

би погрешно да се резултати анкета прихвате као истина, као што би било погрешно и да се стални пораст броја предмета пред судом схвати као раст поверења у суд. Истина је, као и обично, негде између: има проблема у правосуђу о којима говоре анкете, али ти проблеми ни близу нису у таквом обиму да људи треба да престану да се обраћају суду за заштиту својих права.

За људе у Србији говори се да воле да се суде и за безначајне ствари. Такође се говори и да су правдољубив народ, па се за правду кроз своју химну обраћају и богу. Чињеница је да свако од нас има своју представу о томе шта је праведно у конкретном случају, при чему је субјективност без сумње присутна. Има, дакле, и оних који се суду обраћају јер воле да се суде, затим и оних који мисле да су увек у праву, па хоће то и да докажу, али и оних, посебно у време модерних средстава комуникација, који од тога праве представу за јавност ради личне промоције. Срећом, највише је оних који се обраћају суду ради заштите неких права која су им, по њиховом мишљењу, угрожена или одузета, при чему очекују да ће им суд та права заштити. Они су једноставно принуђени да се суде. Све наведено показује да највећи број људи верује да заштиту права може да оствари једино пред судом, без обзира на разлог њиховог обраћања. То увек мора да се истиче када се говори о месту и улози суда данас јер суд мора да буде место где се решавају спорна питања из надлежности тог органа. Све другачије води

- ¹ У непревазиђеном делу професора Драгомира Стојчевића и Анте Ромца „Dicta et regulae iuris” о правди и правичности постоји више од педесет израза и појмова кроз које су антички и римски правници њих дефинисали.
- ² Држава је, без сумње, највећи послодавац у земљи, рачунајући запослене у њеним органима. Ако се томе додају и запослени у другим институцијама које се у целини или делом финансирају из буџета, онда је тај број и далеко већи. Отуда је разумљиво да је у великом, можда и највећем броју предмета пред судом управо држава или њене јавне службе, друге институције, тужена страна.
- ³ „Сл. гласник РС” бр. 101/2005.
- ⁴ „Сл. гласник РС” бр. 18/2016... 123/2021.
- ⁵ Решење Уз број 160/2012 од 20. 6. 2013. и др.
- ⁶ „Сл. гласник РС” бр. 34/2001... 21/2016.
- ⁷ „Сл. гласник РС” бр. 24/ 2005... 75/2014.
- ⁸ Не би било коректно ако не бих навео да сам у конкретном предмету био судија известилац, да сам и одлуку сачинио, као и да сам имао част да будем председник

већа које је донело такву пресуду, тако да се ставови изнети у одлуци поклапају и са мојим личним ставовима.

- ⁹ Уж бр. 6677/2011 од 21. 3. 2012.
- ¹⁰ Рев 2 825/2022 од 6. 4. 2022. и друге.
- ¹¹ „Сл. гласник РС” бр. 98/2006 и 115/2021.
- ¹² Уж 8873/2014 од 29. 9. 2016.
- ¹³ Уж број 6677/2011 од 21. 3. 2012.
- ¹⁴ У пресуди Рев 2 1557/2019 ВКС није се бавио овим питањем јер је била ревизија тужиоца на преиначујућу другостепену пресуду којом је одбијен тужбени захтев, а радило би се о чињеничном питању.
- ¹⁵ „Сл. гласник РС” бр. 44/2001... 48/2021.
- ¹⁶ „Сл. гласник РС” бр. 92/2011.
- ¹⁷ „Сл. гласник РС” бр. 48/91... 39/2002.
- ¹⁸ Ако суд утврди да странци припада право на накнаду штете, на новчани износ или заменљиву ствар, а висина износа, односно количина ствари не може да се утврди или би могла да се утврди само са несразмерним тешкоћама, суд ће висину новчаног износа, односно количину заменљивих ствари да одреди по слободној оцени.

Основни елементи вредновања радне успешности државних службеника

Поступак вредновања радне успешности државних службеника одвија се у тачно одређеним фазама, тако да је свака од њих детаљно размотрена у овом тексту.

Мр Жељко Албанезе

Уводне напомене

Поступак вредновања радне успешности државних службеника регулисан је:

- 1) Законом о државним службеницима** („Сл. гласник РС” бр. 79/2005, 81/2005, 83/2005, 64/2007, 67/2007, 116/2008, 104/2009, 99/2014, 94/2017, 95/2018 и 157/2020 – даље: Закон) и
- 2) Уредбом о вредновању радне успешности државних службеника** („Сл. гласник РС” бр. 2/2019, 69/2019 и 20/2022 – даље: Уредба).

Сврха вредновања је подршка управљању резултатима рада, која се базира на компетенцијама, а то су, пре свега, планирање и остваривање организационих циљева, достизање жељеног радног понашања и очекиваних вредности у раду у складу са компетенцијама, мотивација за рад, као и делотворно планирање и спровођење учења и развоја државних службеника. Вредновање није само себи сврха **јер се резултати вредновања користе при:**

- утврђивању потреба и планирању обука, развоја и стручног усавршавања;
- отклањању недостатака у раду;
- доношењу одлука о напредовању и распо­ређивању, односно премештају;
- одређивању плата и других примања;

дан коначности решења о вредновању радне успешности. Изузетно, државном службенику којем при годишњем вредновању радне успешности буде утврђено да не испуњава очекивања, а непосредни руководилац приликом праћења његовог рада није указао на недостатке у раду и одредио план унапређења рада, не престаје радни однос, већ се у решењу о вредновању радне успешности одређује да ће се државни службеник ванредно вредновати након истека рока одређеног у плану унапређења рада, односно након истека рока за побољшање.

Након обављеног завршног разговора Извештај се штампа и потписују га оба учесника у разговору, па се тако потписан Извештај доставља јединици за кадрове ради улагања у лични досије државног службеника.

2.5. Решење о радној успешности државних службеника

Финална активност у поступку вредновања радне успешности државних службеника јесте доношење решења којим се службенику одређује оцена. При томе, радну успешност утврђује решењем:

- 1) државни службеник на положају – за државне службенике који обављају послове у области рада органа за коју државни службеник на положају има овлашћења и одговорност за руковођење;
- 2) руководилац подручне јединице органа – за државне службенике у подручној јединици органа;
- 3) руководилац државног органа – за државне службенике на положају, руководиоце подручне јединице органа који су за свој рад непосредно одговорни руководиоцу органа и државне службенике који за свој рад нису

одговорни државним службеницима на положају;

4) непосредни руководилац државног службеника – када државни службеник не одговара непосредно за рад лицу које доноси решење о радној успешности.

У погледу доношења решења о вредновању оцењивачима треба скренути пажњу на обавезу коју имају из члана 84. Закона. Наиме, радна успешност државног службеника који није испунио већину очекивања, односно који превазилази очекивања мора да произлази из доказа који се односе на рад државног службеника, али и да буде образложена навођењем конкретних примера стварног радног понашања. **Ако предлог вредновања не произлази из Извештаја о вредновању радне успешности, односно из конкретних примера стварног радног понашања за поменуте државне службенике, лице које доноси решење о радној успешности има право да затражи да се вредновање радне успешности преиспита.** Ако ни након преиспитивања радне успешности предлог вредновања, по мишљењу лица које доноси решење о вредновању радне успешности, не произлази из Извештаја о вредновању радне успешности, односно из конкретних примера стварног радног понашања, лице које доноси решење извршиће вредновање радне успешности државног службеника у складу са приложеним извештајем, односно примерима његовог радног понашања.

На основу потписаних извештаја јединица за кадрове припрема решење и доставља га лицу које доноси решење. Решење о вредновању радне успешности доноси се најкасније до краја фебруара текуће године за претходну годину.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.400 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруке и информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Патернитетски спорови у судској пракси – први део

Патернитетски спорови прилично су чести у пракси, тако да је и судска пракса у датој области веома богата. Због тога је наведена материја у раду судова у сталној еволуцији, па је у овом и следећем броју детаљно анализирана судска пракса у поменутих парницама.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

У пракси виших судова који су, сходно члану 23. став 1. тачка 7) Закона о уређењу судова, стварно надлежни за спорове за утврђивање и оспоравање очинства и материнства, матернитетски спорови јављају се готово у занемарујућем броју, који се креће на нивоу статистичке грешке, тако да се слободно може рећи да и данас важи стара латинска максима да је мајка увек позната (лат. *mater semper certa est*). С друге стране, патернитетски спорови прилично су чести, тако да ћемо се у овом тексту бавити претежно њима. Оно што се са сигурношћу може рећи је да је данас судовима процес доказивања очинства далеко лакши, с обзиром на високо развијене поступке ДНК анализе генетског материјала, које је могуће спровести у више овлашћених институција у земљи. Такође, немали број парница води се за поништај признања очинства.

Битно је нагласити да овде важе другачија правила у погледу странака обухваћених тужбом, рокова и доказних средстава потребних за успех у парници. Упркос томе, поменути спорови, како због процесног положаја учесника тако и због осетљивости материје коју покривају, представљају занимљиво поље за развој судске праксе. Када се томе дода и више акцесорних захтева који у овим парницама могу и морају да се поставе, као и често присуство иностраног елемента, на почетку може да се примети да је судска пракса у датој области веома богата, као и да

је наведена материја у раду судова у сталној еволуцији.

ЗАКОНСКИ ОКВИР

У Породичном закону („Сл. гласник РС” бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015) у уводном делу дефинисани су основни појмови, који су битни за разматрање наведене теме. Тако је у члану 3. предвиђено да је брак законом уређена заједница живота жене и мушкарца, док ванбрачна заједница, према члану 4, представља трајнију заједницу живота жене и мушкарца између којих нема брачних сметњи. У члану 6. наведено је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Родитељско право припада равноправно мајци и оцу заједно (чл. 7). Издржавање је, према чл. 8, право и дужност чланова породице одређених овим законом. Центрима за социјални рад поверени су послови заштите породице, помоћи породици и старатељства према члану 12.

У односу на мајчинство Закон нуди одређене претпоставке (чл. 42–44). Наиме, мајка детета је жена која га је родила. Материнство жене која је родила дете, а није уписана у матичну књигу рођених као мајка детета, може да буде утврђено правоснажном судском пресудом. Право на утврђивање материнства имају дете и жена која тврди да је мајка детета. Могуће је и оспоравање материнства жене која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета. Право на оспоравање материнства имају: дете, жена која је уписана у матичну књигу рођених као мајка детета, жена која тврди да је мајка ако истом тужбом тражи и

ди трошкове поступка, без правног основа. Наиме, у конкретном случају ради се о спору из породичноправног односа, па се питање накнаде трошкова парничног поступка има решити применом Породичног закона, односно према чл. 207. тог закона, док се у погледу питања за која је законом другачије предвиђено примењује Закон о парничном поступку, а према члану 202. Породичног закона.

Одредбом члана 207. Породичног закона прописано је да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима суд одлучује по слободној оцени, водећи рачуна о разлозима правичности, па како

је у конкретном случају спор вођен у интересу мал. тужиоца, то је правично да свака странка сноси своје трошкове поступка. Осим тога, мал. тужиоца у овом спору заступао је колизијски старалац, који је предложио да трошкови поступка падну на терет буџета, па у ситуацији када је мал. тужилац успео у спору у односу на оба тужена, тужени ББ не може да буде у обавези да туженој АА накнади трошкове парничног поступка јер се оба тужена у поступку налазе у истој процесној улози, на страни странке која није успела у спору.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 бр. 218/21 од 14. 5. 2021)

У другом делу акценат ће бити на доказивању у патернитетским споровима и о акцесорним захтевима који се у таквим парницама појављују.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција *Моје каматне стоје*, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Примена кривичног права на случајеве пробијања правне личности

Приказ института пробијања правне личности с кривичноправног аспекта заснован је на анализи основних обележја кривичних дела против привреде која би могла да изврше физичка или правна лица у својству чланова привредног друштва. Она прожимају или су уско повезана са околностима које представљају додирне тачке две научне области – економије и права, односно две гране права – привредног и кривичног.

Иван Дузлевски,
адвокат

1. УВОД

Правна раздвојеност и самосталност привредног друштва у односу на његове осниваче и власнике представља основ модерног привредног права. Данас је неспорно да привредно друштво има засебан правни субјективитет, са заседним правима, обавезама и одговорношћу. У зависности од његове правне форме повериоци друштва могу да захтевају испуњење обавезе и од члана друштва.

Наш Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС” 36/2011... 109/2021) у члану 17. прописује да према трећим лицима – повериоцима друштва ортаци у ортачком друштву и комплементари у командитном друштву одговарају и личном имовином ако њихово привредно друштво не испуни своје обавезе у уговореном року. Одговорност тог типа утврђује се пред надлежним судом, по тужбеном захтеву повериоца против туженог члана друштва, као дужника. Истом тужбом може да буде обухваћено и само привредно друштво – дужник, као правно лице („Коментар Закона о привредним друштвима”, Златко Стефановић, Службени гласник 2021, Београд). За остале чланове друштва које познаје наш ЗПД

(командитори КД, чланови ДОО и акционари АД) важи начело лимитиране одговорности – да за обавезе друштва чији су чланови не одговарају личном имовином. Акционари и чланови ДОО тако без већег страха могу да се одлучују на инвестиционе ризике, чиме се поспешује привредна активност.

Закон прописује, међутим, један значајан изузетак од начела лимитиране одговорности члана друштва. Под условом да члан друштва злоупотреби правило о ограниченој одговорности и тиме нанесе штету повериоцима друштва, они могу да захтевају да се штета надокнади из личне имовине члана друштва, независно од тога да ли је он физичко или друго правно лице. Као и у погледу члана друштва лица, и у овом случају заштита повериоцевих права условљена је покретањем парничног поступка и нужним доказивањем злоупотребе члана друштва. Ако би поверилац у томе успео, члан друштва више не би могао да се крије иза „вела” правног субјективитета друштва, па суд према закону може да га „пробије”, чиме се суспендује правило о лимитираној одговорности. Како се под тиме заправо мисли на пробијање заштите заседности субјективитета правног лица, правни институт који је регулише добио је назив „подизање вела” (енг. *lifting the veil*) или „пробијање вела корпорације” (*piercing the corporate veil*), док је у нашем језику преведен као „пробијање или пробој правне личности”.

вила да чланови друштва капитала не одговарају својом имовином за обавезе друштва. Само под одређеним околностима и законским условима наши грађански и кривични судови могу да допусте захват у имовину члана друштва.

Ако је пробој правне личности ради имовинске одговорности члана друштва у судској пракси реткост, пробој ради његове кривичне одговорности готово да не постоји. Признали се веза злоупотребе субјективитета ДОО и АД са организованим криминалитетом и корупцијом као реалност, последњи сегмент правне заштите остварио би се искључиво кроз кривичну одговорност оснивача, власника и других заступника друштва. Поред

појединачних примера злоупотреба привредних субјеката, код нас је приметно постојање немалог броја тзв. фантомских фирми и сличних негативних појава у привредном спектру, преко којих се врше пореске и корпоративне преваре, илегална трговина наркотицима, корупција и прање новца. Искуства из упоредног права и ретки позитивни примери из наше судске праксе указују на то да би одлучнији приступ наших истражних органа у кривичном прогону привредних друштава, као правних лица са формом ДОО и АД, али и њихових чланова (акционара) који злоупотребљавају правило о својој лимитираној одговорности, као физичких лица која стварно управљају, имао вишеструки значај.

Имовинскоправни захтев у прекршајном поступку

Аутор је настојао да одговори на најважнија питања која су се у пракси појавила у вези са могућности постављања имовинскоправног захтева у прекршајном поступку.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Кикинди

Предмет Закона о прекршајима („Сл. гласник РС” бр. 65/13, 13/16, 98/16, 91/19), поред осталог, јесте и прекршајни поступак у току ког може да се постави имовинскоправни захтев. Питања на која ће аутор настојати да понуди ваљан одговор је шта је имовинскоправни захтев, под којим условима се у он прекршајном поступку поставља, ко је овлашћен да такав захтев постави, ко о њему одлучује, какве одлуке могу да буду, који услови треба да буду испуњени да би се он усвојио и на који начин се усвојени имовинскоправни захтев извршава.

II Шта је имовинскоправни захтев?

Ако се имовина разуме као „скуп права која једном лицу припадају [...]”, имовинска су она права чији је предмет, посредни или непосредни, ствар односно новац као нарочита врста ствари” („Увод у грађанско право”, др Андрија Гамс, 1994), онда је имовинскоправни захтев онај који је усмерен на повраћај нечијег имовинског права. У прекршајном поступку он може да се односи на накнаду штете и повраћај ствари, а у кривичном поступку (на који упућује члан 99. Закона о прекршајима) на накнаду штете, повраћај ствари или поништај одређеног правног посла. Међутим, овде сходна примена ЗКП није могућа јер је поменута прекршајна норма недвосмислена и не пружа основ ни потребу за применом одредбе о поништају одређеног правног посла.

Захтев је овлашћен да постави онај коме је учињена штета радњом окривљеног који је учинио прекршајно дело и чија је прекршајна кривица утврђена или окривљеног који је учинио противправно дело које је прописом предвиђено као прекршај, као и власник или држалац ствари која је одузета.

О имовинскоправном захтеву одлучује прекршајни суд. Прекршајни суд може да одлучи да упуту оштећеног на то да свој имовинскоправни захтев за накнаду штете или повраћај ствари може да остварује у парници, затим да одбије имовинскоправни захтев оштећеног за накнаду штете или повраћај ствари од одређеног лица као неоснован,

као и да имовинскоправни захтев за накнаду штете у целини усвоји и досуди одређени новчани износ и/или повраћај ствари оштећеном, или да га делимично усвоји, а оштећеног упуту на то да вишак имовинскоправног захтева може да остварује у парници.

Да би имовинскоправни захтев био усвојен, потребно је да је у поступку пред судом утврђено да је он настао услед извршења прекршаја или услед извршења противправног дела које је у закону одређено као прекршај. Усвојени имовинскоправни захтев извршава се на основу правоснажне пресуде, донете у прекршајном поступку.

Најава нових епизода веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ“

На почетку 2023. године „Преглед судске праксе“ наставља са отклањањем недоумица кроз упућивање на релевантну судску грађу.

У госте ће нам доћи адвокатица Маја Атанасковић, која ће за ову прилику да припреми одлуке виших инстанци које се односе на правна питања у поступку поделе брачне и ванбрачне тековине, као и на питања од значаја за вршење и лишење родитељског права.

У наставку зиме и пролећа 2023. године имаћемо прилику да се упознамо са недоумицама које се односе на девизне прекршаје, које ће разматрати саветник Прекршајног апелационог суда у Београду Мина Борота Ристић.

Такође, из области парнице у истом периоду имаћемо у гостима двојицу судија Вишег суда у Београду. У две одвојене емисије судија Слободан Керановић ће се, из угла суда, између осталог, осврнути на стицање и поделу имовине током трајање емотивних заједница. Радо виђен гост, који је увек спреман да без резерве подели не само судску праксу већ и све информације које је стекао радом, судија Владимир Врховшек колегама ће презентовати праксу која се односи на другостепени поступак пред вишим судом у Београду. Епизода са колегом Врховшеком биће пионирска у одабиру теме. Наиме, по први пут у „Прегледу судске праксе“ тема неће бити уско постављена, што ће гледаоцима омогућити да се за кратко време упознају са великим бројем различитих процесних ситуација.

У области кривичног права скрећемо пажњу на емисију у којој ће нам гостовати адвокатица Круна Савовић и заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Београду Никола Ускоковић, при чему ће прегледати одлуке судова које се тичу кривичних дела при којима су напади извршени на новинаре и адвокате.

У области извршног поступка Вукашин Сарајлић судија Првог основног суда у Београду, заменик председника Извршног одељења и председник Одељења судске праксе Извршног одељења, кроз преглед значајних судских одлука настојаће да реши недоумице које су се појавиле у пракси.

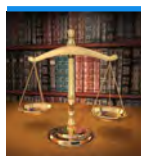
ТЕРМИН: Информације о премијерном емитовању нових епизода биће благовремено доступне на интернет страници www.propisi.net и у издању Прописи.нет. **Линк за премијерни приказ епизоде биће доступан на Инфо-панелу, у оквиру издања Прописи.нет.** Након тога, репризне приказе веб-серијала могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари“, у групи „ИНГ-ПРО вебинари“.

Како би вам уштедела време и омогућила да се на што једноставнији начин упознате са изабраним одлукама из њене базе, комјанија Инџ-Про покренула је поседан веб-серијал под називом „Преглед судске праксе“. У трајању од оквирно једног школског часа наш сарадник и аутор Никола Пантелић, заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Београду, представљаће вам најзанимљивије делове објављених судских одлука виших судских инстанци. Судска пракса је годинама изузетно важан оријентир у српском правном систему, па њено познавање побољшава наше изгледе да уђемо у судским процесима.

ВЕБ-СЕРИЈАЛ ЈЕ БЕСПЛАТАН ЗА ПРЕТПЛАТНИКЕ НА ИНГ-ПРО ИЗДАЊА.

Јединствено управно место

Суштина института јединственог управног места је да се вишешалтерски систем општења странака и органа јавне власти замени једношалтерским системом. То би у пракси значило да је сав напор који странка треба да предузме долазак до јединственог управног места и предаја захтева на том месту, док се даље поступање надлежних органа одвија мимо активности странке.

Саша Кулић, дипломирани правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде

Једна од најзначајнијих новина у важећем Закону о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016 – даље: ЗУП), која је мотивисана олакшањем странкама да покрећу и воде управне поступке пред више органа јавне власти, а да притом не морају да подносе захтеве свим тим надлежним органима (који неретко нису не само у истој згради или улици већ ни у истом месту), јесте новоуведени институт који је добио назив „јединствено управно место”. Идући у сусрет потребама странака и остваривању њихових права и на закону заснованих интереса, држава је учинила корак више у приближавању органа јавне власти корисницима јавноправних услуга, пружајући им могућност да са што мање трошкова и губљења времена могу да дођу до органа и покрену одговарајуће поступке. Дакле, суштина тог јединственог управног места је у томе да се вишешалтерски систем општења странака и органа јавне власти замени једношалтерским системом. То би у пракси значило да је сав напор који странка треба да предузме долазак до јединственог управног места и предаја захтева на том месту, док се даље поступање надлежних органа одвија мимо активности странке. Притом, тај долазак на шалтер не мора нужно да значи физички долазак. У ери дигитализације и отпочињања са радом електронске управе, долазак на шалтер може да буде и виртуелан. То значи да захтев може да се поднесе на једном месту и у електронском облику.

Вероватно је чињеница да се само (једино) на одређеном месту предаје захтев, док даљи поступак тече по процедури којом је прописана надлежност за управне ствари које су предмет захтева, била одлучујућа при одабиру назива „јединствено управно место”. У томе и јесте сва његова јединственост. Но, имајући у виду да се заправо на том месту предаје захтев за остваривање једног или више права, што изискује поступање једног или више органа, можда би адекватнији назив био „заједничко управно место” или некако слично. Придев „јединствено” из назива пре би указивао на особеност сваког управног места у односу на сва друга управна места, што овде није случај јер је свако од њих јединствено на потпуно исти начин и из истих разлога.

Институту јединственог управног места законодавац је посветио свега један члан ЗУП-а, што је, сматрамо, недовољно. Тако важан институт без сумње заслужује да буде детаљније и потпуније нормиран. Како то ипак није случај, у пракси могу да се појаве и извесне нејасноће и недоумице, па је на неке од њих указано у овом чланку.

ЗУП-ом је у члану 42. став 1. прописано да, ако је за остваривање једног или више права потребно поступање једног или више органа, странка се обраћа јединственом управном месту. У самој одредби може се приметити да је за обраћање странке (одношење захтева) на јединственом управном месту потребно (али и довољно) да се ради о остваривању једног или више права, при чему је ирелевантно да ли је за одлучивање о тим правима надлежан један орган или више њих. Притом се под органом подразумевају управо они органи који су наведени у одредби из члана 1. ЗУП-а: државни органи и организације,

начин општења између странке и јединственог управног места не буде изузет.

Како је претходно речено, рокови за одлучивање о захтеву странке пред надлежним органима почињу да теку од када је поднет уредан захтев на јединственом управном месту (члан 42. став 5. ЗУП-а). Реч је о још једној битној одредби, али уједно и о одредби која у пракси може да доведе до потешкоћа у примени. Наиме, њен смисао је у томе да се сваки захтев предат на јединственом управном месту сматра предатим органу који је надлежан да по њему поступа. Последица тога је да за **надлежни орган законски рокови за поступање почињу на дан предаје захтева на јединственом управном месту, без обзира на то када је од јединственог управног места захтев заиста стигао у орган.** Управо то међувреме може да буде проблем. Заправо, уколико се достављање захтева од јединственог управног места до органа врши електронским путем, чему се и тежи увођењем еУправе, то међувреме знатно је скраћено. Али, и тада је неопходно предузети низ радњи: утврдити који је стварно и месно надлежан орган, скенирати захтев и евентуалну пратећу документацију итд., што подразумева утршак времена, који понекад може да се мери и данима. Ту је математика проста: за онолико времена колико је потребно да захтев од јединственог управног места стигне до надлежног органа тај орган имаће краће време за поступање по захтеву. Ако се има у виду да је законски рок за поступање у неким случајевима врло кратак (рецимо, према одредби из члана 29. став 3. ЗУП-а, уверења и друге исправе издају се, по правилу, истог дана кад је странка поднела захтев, а најкасније у року од осам дана, ако посебним прописом није друкчије предвиђено), може да се закључи да постоји реална опасност да орган у многим предметима падне у доцњу јер неће моћи да поступи у року. Истина, за многе рокове за поступање органа у ЗУП-у не постоји претња санкцијама јер се ради о тзв. мониториним или инструкционим роковима. Ипак, у свим оним ситуацијама у којима се ради о „ћутању управе“, странка може да покрене управни спор као да је њен захтев одбијен, при чему може да се постави и питање трошкова и управног

поступка и управног спора, који могу да падну на терет органа. На основу свега реченог може да се закључи да треба бити крајње обазрив са наведеном одредбом јер је очигледно повољна по странку, али је у исто време крајње неповољна по орган јер му скраћује рок за поступање по захтеву. То неповољно дејство може да се отклони једино добром организацијом посла, не само на јединственом управном месту већ и у органу који треба да поступи по захтеву.

Поступак оснивања јединствених управних места је транспарентан: Министарство државне управе и локалне самоуправе у Закону о буџету предвиди средства за ту намену и распише јавни позив, на који конкуришу органи локалне самоуправе, након што претходно сагледају потребе за оснивањем јединственог управног места, с обзиром на потребе физичких и правних лица за покретањем управних поступака (број поднетих захтева у току године, врсте управних поступака који се покрећу тим захтевима и сл.). У тренутку настанка овог чланка (новембар 2022. године) од септембра 2019. до марта 2022. године у Републици Србији отворена су јединствена управна места у 25 јединица локалне самоуправе, док се до краја 2022. године очекује отварање 17 нових, што укупно износи 42 јединствена управна места, за чије је отварање утрошено укупно 257 милиона динара буџетских средстава, при чему је најављено да се планира отварање нових јединствених управних места у наредном периоду (извор: сајт Министарства државне управе и локалне самоуправе).

Последице брисања друштва из Регистра у случају принудне ликвидације и одговорност контролног члана друштва

У делу у ком је регулисана принудна ликвидација Закон о привредним друштвима показује одређене мањкавости, које се огледају у могућности злоупотреба и избегавања „неповољних“ одредби, па је аутор указао на тај проблем у овом тексту.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Законом о привредним друштвима, чланом 548, прописано је какве су последице брисања друштва из Регистра привредних субјеката (даље: Регистар) у случају принудне ликвидације. Тим чланом одређено је да имовина брисаног друштва постаје имовина чланова друштва у сразмери са њиховим уделитема у капиталу друштва, док се, у случају ортачког друштва које нема капитал, расподељује на једнаке делове између ортака. Након брисања друштва из Регистра привредних субјеката чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва до висине вредности примљене имовине.

Изузетно, контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу и контролни акционар акционарског друштва одговарају неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из тог регистра. Потраживања поверилаца друштва према контролном члану и контролном акционару застаревају у року од три године од дана брисања друштва из Регистра.

Дакле, у Закону је прописао да чланови и акционари привредних друштава која су брисана из Регистра практично преузимају имовину друштва сразмерно проценту удела или броју акција. Сразмерно преузетом делу они имају и обавезе, тако да повериоци дру-

штва које је брисано из Регистра могу да се наплате од чланова друштва, али само до висине вредности имовине коју су чланови друштва преузели, а не преко тога. То је сличан вид одговорности оном који наследник има за оставиоачеве дугове, с тим што наследник може да се одрекне наслеђа, док то није случај са чланом услед принудне ликвидације брисаног друштва на ког имовина друштва прелази по сили закона.

Изузетке представљају контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу и контролни акционар акционарског друштва, који одговарају неограничено солидарно, што значи да обавезе друштва постају њихове личне обавезе, слично као што предузетник одговара за обавезе преузете током обављања предузетничке делатности и након брисања из Регистра. Интенција законодавца је да тиме избегне да се намерним проузроковањем принудне ликвидације друштва лица која без дилеме имају кључну улогу у доношењу одлука у скупштини ослободе од дугова према повериоцима друштва.

Међутим, Закон о привредним друштвима у члановима којима регулише принудну ликвидацију друштва не прецизира шта је у ствари контролни члан друштва. Појам контролног члана / акционара друштва Закон о привредним друштвима регулише у одредби члана 62, којом је одређено ко су повезана лица. Према тој одредби већинско учешће у основном капиталу постоји ако једно

компликованија јер често физичка лица – наследници и не помену имовину која се односи на уделе и акције у привредним друштвима које је брисано, па иста имовина и не буде обухваћена решењем о наслеђивању. Ради разрешења наведеног питања потребно је осврнути се и на одредбе Закона о наслеђивању, као и Закона о ванпарничном поступку.

Дакле, у представљеном случају извршни поверилац би након окончања парничног поступка, а пре покретања извршног поступка од надлежног суда требало да прибави решења о наслеђивању, како би као извршне дужнике назначио наследнике преминулог контролног члана. Тада би, уз предлог за извршење, извршни поверилац требало да достави извршну исправу, извод из регистра који доказује својство контролног члана или акционара и решење о наслеђивању којим се доказује сукцесија са уписаног контролног члана на наследника.

У члану 212. Закон о наслеђивању прописано је да заоставштина прелази по сили закона на оставиоачеве наследнике у тренутку његове смрти, као и да у том тренутку наследници стичу и право на одрицање од наслеђа. Пријем наслеђа не може да буде делимичан, а изјава о пријему наслеђа је неопозива, с тим што наследник који се примио наслеђа може да захтева поништај изјаве о пријему само ако је она последица принуде, претње, преваре или заблуде. Уколико се наследници нису одрекли наслеђа, сматра се да су били контролни акционари од тренутка смрти оставиоачеве. То значи да, уколико је оставилац умро пре брисања друштва, они одговарају неограничено

јер су власници контролног удела или акција све од тренутка смрти свом својом имовином, а уколико је оставилац умро након брисања друштва, онда само до висине наслеђеног дела, јер је у тренутку брисања оставилац био уписан, а они за оставиоачеве дугове одговарају само до висине наслеђеног дела.

Уколико се у решењу о наслеђивању уопште не помињу контролни удео или контролне акције, потребно је да извршни поверилац, као заинтересовано лице, предложи суду да донесе допунско решење о наслеђивању, у ком ће бити јасно назначена имовина – контролни удео или акција.

Међутим, и поред датих законских одредаби којима се обавезује контролни члан да неограничено солидарно одговара, могуће су злоупотребе, као и намерно проузроковање принудне ликвидације без одговорности контролног члана. То је свакако случај када контролног члана и нема. Такође, контролни члан може да се „ослободи” удела или акција у делу изнад 50%, рецимо преносом тог дела на друго правно и физичко лице, које, сходно одредбама Закона, са преносиоцем не може да се доведе у везу, а како би сваки члан или акционар имао мање од 50% удела или акција, последично ниједан од њих не би могао да се сматра контролним чланом или акционаром. И овде, као и у многим другим примерима, Закон о привредним друштвима показује мањкавости, које се огледају у великој могућности злоупотреба и избегавања „неповољних” одредаби, па би тај закон у поменутих деловима свакако требало изменити и допунити.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.500 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Одговори на питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања

У наставку су разматрана актуелна питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

Др Душан Рајаковић,

спец. менаџмента здравствених
установа

1. ДА ЛИ ЛЕКАР КОЈЕГ ЈЕ БОЛНИЦА УПУТИЛА НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈУ МОЖЕ ДА РАСКИНЕ УГОВОР О РАДУ И СА КОЈИМ ПОСЛЕДИЦАМА У ПОГЛЕДУ ПЛАЋАЊА ТРОШКОВА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ?

Специјализација као облик стручног усавршавања уређена је Законом о здравственој заштити. Министарство здравља правилником ближе уређује трајање, садржину, програме и начин обављања специјалистичког стажа и начин признавања времена проведеног на раду као дела специјалистичког стажа. Законом о раду прописано је да је послодавац дужан да запосленом омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршававање када то захтева потреба процеса рада и увођење новог начина и организације рада, а да је запослени дужан да се у току рада образује, стручно оспособљава и усавршава за рад. Трошкови образовања, стручно оспособљавања и усавршавања обезбеђују се из средстава послодавца и других извора.

У случају да запослени прекине образовање, стручно оспособљавање или усавршававање, дужан је да послодавцу накнади трошкове, осим ако је то учинио из оправданих разлога. Међусобна права, обавезе и одговорности у вези са специјализацијом, односно ужом специјализацијом уређују се уговором између здравствене установе и здравственог радника односно сарадника. Здравствени радник, односно здравствени

сарадник дужан је да у здравственој установи у јавној својини проведе у радном односу, по завршеној специјализацији, односно ужој специјализацији, двоструко дужи период од периода трајања специјализације, односно уже специјализације, за време које је финансирао послодавац. Имајући у виду да специјализација траје од три до шест година, лекари су у обавези да остану у радном односу у матичној здравственој установи након завршене специјализације и до дванаест година (нпр. неурохирурги и кардиохирурги). Слична је ситуација и када су у питању доктори денталне медицине (стоматолога), као и магистри фармације, с том разликом што је у том случају предвиђена и специјализација у трајању од две године.

Изузетно, здравствени радник, односно здравствени сарадник може да раскине уговор о упућивању на специјализацију, односно уговор о раду са здравственом установом у јавној својини и у краћем периоду, уз обавезу да надокнади трошкове специјализације, односно уже специјализације. Имајући у виду да је накнада наведених трошкова неретко и предмет судских спорова, важно је напоменути да они не обухватају износ зараде и накнаде зараде за време трајања специјализације, односно уже специјализације.

Из наведених правних решења произлази да се на права, обавезе и одговорности здравствених радника и здравствених сарадника примењују општи прописи о раду, дакле, пре свега Закон о раду, осим у погледу оних права, обавеза и одговорности које су Законом о здравственој заштити посебно уређене. Дакле, обавезним уговором уређују се међусобне обавезе послодавца и запосленог здравственог радника у погледу специјализа-

физичко здравље појединца већ и као проблем система социјалног осигурања, система здравствене заштите и послодаваца широм Европе, пре свега због пораста боловања изазваних болестима повезаним са стресом. Синдром сагоревања представља стање са симптомима исцрпљености или мањка енергије, повећане менталне дистанце од посла, негативног осећања у вези са послом и смањене професионалне ефикасности. Тај синдром је у првом реду повезан са радним окружењем, а резултат је хроничног стреса на радном месту који није успешно решаван. Светска здравствена организација уврстила је стрес на радном месту у Међународну класификацију болести, што практично значи да ће због премора на послу запослени и званично моћи да добију боловање. Дијагно-

стиковање синдрома изгарања на послу треба да предупреди развијање болести изазваних хроничним стресом.

Када је реч о запосленима у Србији и условима у којима раде, радници се највише жале на ниске зараде, несигурност посла, велико радно оптерећење, високе захтеве и ниску контролу над послом. Наведени фактори уједно доприносе развоју синдрома изгарања на послу. Истраживања показују да је чак две трећине запослених искусило изгарање на послу. Професије у којима се најчешће јављају симптоми сагоревања на послу управо су здравствени радници, пре свега лекари. Ситуација у којој здравствени радници у ковид систему раде преко две године поменуте запослене изложила је изузетно високом нивоу стреса на радном месту.

Најава нових епизода веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ”

На почетку 2023. године „Преглед судске праксе” наставља са отклањањем недоумица кроз упућивање на релевантну судску грађу.

У госте ће нам доћи адвокатица Маја Атанасковић, која ће за ову прилику да припреми одлуке виших инстанци које се односе на правна питања у поступку поделе брачне и ванбрачне тековине, као и на питања од значаја за вршење и лишење родитељског права.

У наставку зиме и пролећа 2023. године имаћемо прилику да се упознамо са недоумицама које се односе на девизне прекршаје, које ће разматрати саветник Прекршајног апелационог суда у Београду Мина Борота Ристић.

Такође, из области парнице у истом периоду имаћемо у гостима двојицу судија Вишег суда у Београду. У две одвојене емисије судија Слободан Керановић ће се, из угла суда, између осталог, осврнути на стицање и поделу имовине током трајање емотивних заједница. Радо виђен гост, који је увек спреман да без резерве подели не само судску праксу већ и све информације које је стекао радом, судија Владимир Врховшек колегама ће презентовати праксу која се односи на другостепени поступак пред вишим судом у Београду. Епизода са колегом Врховшеком биће пионирска у одабиру теме. Наиме, по први пут у „Прегледу судске праксе” тема неће бити уско постављена, што ће гледаоцима омогућити да се за кратко време упознају са великим бројем различитих процесних ситуација.

У области кривичног права скрећемо пажњу на емисију у којој ће нам гостовати адвокатица Круна Савовић и заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Београду Никола Ускоковић, при чему ће прегледати одлуке судова које се тичу кривичних дела при којима су напади извршени на новинаре и адвокате.

У области извршног поступка Вукашин Сарајлић судија Првог основног суда у Београду, заменик председника Извршног одељења и председник Одељења судске праксе Извршног одељења, кроз преглед значајних судских одлука настојаће да реши недоумице које су се појавиле у пракси.

ТЕРМИН: Информације о премијерном емитовању нових епизода биће благовремено доступне на интернет страници www.propisi.net и у издању Прописи.нет. **Линк за премијерни приказ епизоде биће доступан на Инфо-панелу, у оквиру издања Прописи.нет.** Након тога, репризне приказе веб-серијала могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари”, у групи „ИНГ-ПРО вебинари”.

Како би вам уштедела време и омогућила да се на што једноставнији начин упознате са изабраним одлукама из њене базе, комисија Инџ-Про покренула је посебан веб-серијал под називом „Преглед судске праксе”. У трајању од оквирно једног школског часа наш сарадник и аутор Никола Пантелић, заменик јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Београду, представљаће вам најзанимљивије делове објављених судских одлука виших судских инстанци. Судска пракса је још увијек изузетно важан оријентир у српском правном систему, па њено познавање побољшава наше изгледе да уђемо у судским институцијама.

ВЕБ-СЕРИЈАЛ ЈЕ БЕСПЛАТАН ЗА ПРЕТПЛАТНИКЕ НА ИНГ-ПРО ИЗДАЊА.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Солидарна помоћ самохраним родитељима према ПКУ за установе социјалне заштите

П: Према ПКУ за зајослене у систему социјалне заштите послодавац може да да помоћ зајосленом до висине једне просечне зараде у Републици према последњем објављеном подацику. Самохраним родитељем у смислу Уговора сматра се родитељ који живи са најмање једним децом, није у брачној или ванбрачној заједници и нема помоћ у издржавању деце од стране другог брачног друга или је та помоћ нижа од 50% минималне зараде у Републици, утврђене у складу са законом. Да ли помоћ припада зајосленом за свако дете појединачно уколико има више деце до четрнаест година старости? Да ли се приликом рачунања узима износ издржавања за свако дете и збирни износ који се добија одузимањем од половине минималне зараде? Да ли се узима у обзир друго или нешто износ минималне зараде?

О: Према члану 69. став 1. тачка 6) ПКУ послодавац запосленом – самохраном родитељу са дететом до четрнаест година живота може да исплати солидарну помоћ. Дату одредбу треба схватити тако да право на помоћ има запослени са статусом самохраног родитеља, без обзира на број деце које има. Дакле, за исплату наведене помоћи битна је чињеница да је запослени самохрани родитељ, па по том основу прима солидарну помоћ, а не по основу броја деце коју издржава. Према томе, помоћ не припада за свако дете појединачно, већ се исплаћује у јединственом износу до једне просечне зараде у Републици.

Према дефиницији из члана 26. ПКУ самохраним родитељем сматра се родитељ који живи са најмање једним дететом, није у брачној или ванбрачној заједници и нема помоћ у издржавању детета од стране другог брачног друга или је та помоћ нижа од 50% минималне зараде у Републици, утврђене у складу са законом. На пример, помоћ брачног друга за децу износи укупно 17.500 динара месечно. Истовремено, минимална зарада за, на пример, децембар 2022. године износи нето (176 ч. х 201,22 дин.) 35.414,72 динара (узима се нето износ минималне зараде пошто се и помоћ другог родитеља узима у нето износу). У конкретном случају помоћ другог родитеља мања је од 50% месечне минималне нето зараде, што значи да поменута запослена има статус самохраног родитеља и има право на пуну солидарну помоћ као самохрани родитељ – у износу једне просечне зараде у Републици.

Обавезе из Закона о родној равноправности за установе које имају мање од педесеторо запослених

П: Музеј има мање од педесеторо запослених и радно ангажованих лица. Да ли треба да достави образац бр. 1 – Евиденцирање података о остваривању родне равноправности из члана 65. Закона о родној равноправности, као и образац бр. 3 – Годишњи извештај о остваривању родне равноправности из члана 66. Да ли музеј треба да донесе план управљања ризицима из члана 21. Закона о родној равноправности, с обзиром на то да се у Правилнику о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности, који је донет од стране Министра за људска и мањинска права, у

О: Према Закону о здравственој заштити здравствена установа у јавној својини може да стиче средства за рад и од донација донатора из Републике Србије и из иностранства, легата и завештања, као и других извора, у складу са законом. Давање донације забрањено је уколико је она намењена органу који врши надзор, инспекцијски надзор, одлучује о правима, обавезама и интересу донатора или на било који начин ступа у пословни или неки други однос са тим лицима. Давање донација је дозвољено уколико је искључена могућност неприкладног утицаја, односно уколико не постоји претпоставка или могућност таквог утицаја. О пријему донација и управљању донацијама одлучује директор здравствене установе у јавној својини. Нема сметњи да јавна здравствена установа прими донацију од приватне здравствене установе закључивањем одговарајућег уговора. Наравно, неопходно је да лек буде регистрован, односно да има решење Агенције за лекове и медицинска средства Србије.

ПРИВРЕДНО ПРАВО

Утицај Уредбе о роковима у судским поступцима за време ванредног стања на застарелост потраживања из уговора у привреди

П: Да ли је Уредба о роковима у судским поступцима за време ванредног стања проглашене 15. марта 2020. године утицала на заштој застарелости потраживања из уговора у привреди?

О: Уредба о роковима у судским поступцима за време ванредног стања проглашене 15. марта 2020. године заиста је штурна, а по мишљењу стручне јавности и брзоплето и неукосастављена. Међутим, у Уредби се говори о роковима у судским поступцима за изјављивање тужбе у парничном поступку (нпр. рок од шездесет дана од дана достављања решења из радних односа), приватне тужбе у кривичном поступку, предлога за покретање ванпарничног поступка или поступка извршења и обезбеђења, подношење тужбе у управном спору и подношење уставне жалбе, као и о

роковима за изјављивање правних лекова, тако да је мало вероватно да је интенција доносиоца била да се њоме утиче на рокове застарелости који су прописани Законом о облигационим односима. Такав закључак, пре свега, извлачимо на основу чињенице да и застарело потраживање може да се утужи, као и да на застарелост суд не пази по службеној дужности, већ само по приговору странке у поступку.

ГРАЂАНСКО ПРАВО

Исправка пресуде

П: Да ли захтевом за исправљање грешке у пресуди збој недостатака у облику пресуде може да се захтева од суда да укине ЈМБГ туженика, јер је суд то изоставио, будући да је у целости усвојен тужбени захтев тужиоца, или се то ипак ради жалбом на пресуду?

О: Може да се тражи исправка ако је суд прибавио ЈМБГ било сам било од странке. Ако суд није утврдио матични број, то је разлог за жалбу. Најбоље би било да странка једновремено, истим поднеском, тражи исправку, па да се, уколико суд не усвоји њен предлог, то сматра жалбом.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Измена уговора о јавној набавци – повећање обима набавке

П: Уговор је прво мењан у погледу цене збој промене објективних околности на тржишту тако што је повећана цена, а после тога наручилац има поправку да мења Уговор у погледу количине у складу са чланом 160. Закона о јавним набавкама. У односу на коју вредност се утврђује ограничење од 10% вредности?

О: Наручилац има простора за повећање само ако повећање обима не иде преко 9,99% првобитне уговорене вредности уговора. Дакле, у конкретној ситуацији акценат је на првобитној вредности. Ако је кроз повећање цена то већ пробијено, онда наручилац нема простора за набавку већих количина добара.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Полиграф и његова улога у лингвистичким истраживањима – други део

Да би приказ начина рада и употребе полиграфа био потпун, у овом тексту представљене су најзначајније међународне и домаће институције и прописи којима је све то регулисано, уз још додатних случајева (зло)употребе полиграфа.

Надлежни за полиграфска испитивања

У претходном тексту акценат је био на принципима рада и методама тестирања, док је овде фокус на установама и појединцима који се континуирано и посвећено баве полиграфским испитивањима, почевши од организација на међународном нивоу и прописа земаља које су технолошки развијеније у односу на нашу земљу.

1. Америчко полиграфско удружење (енг. *The American Polygraph Association* – АПА)¹ представља водећу професионалну полиграфску организацију у свету, коју чини више од 2.800 искусних полиграфских испитивача у приватном бизнису, полицији и влади, који спроводе на стотине хиљада полиграфских испита сваке године широм света. АПА успоставља стандарде етичке праксе, технике, инструментације и истраживања, али и пружа напредну обуку и програме континуираног образовања. Да би ико постао члан АПА, мора да се придржава строгих смерница и

образовних захтева, попут континуираног образовања, сталних обука и стажирања. Због свега тога АПА испитивачи могу да постигну стопу тачности која прелази 90%.

2. Европско полиграфско удружење или **Европолиграф** (енг. *European Polygraph Association* – ЕПА)² бави се проценом веродостојности сведочења кроз примену полиграфа као дијагностичког алата, кроз остварену сарадњу са припадницима полиције, војске, владе и приватних лица. Реч је о пионирској непрофитној професионалној организацији у Европи, са више од пет стотина чланова у преко тридесет земаља, која је по својој важности одмах после АПА. И ово удружење подстиче испитиваче и професионалце на развој, обуку и одговорно вежбање употребе полиграфа на глобалном нивоу, при чему се користи најнапреднија технологија, уз поштовање етичких, правних и научних гаранција сопственог статута. Да би установа или појединац постали пуноправни чланови, морају да докажу да су завршили програм обуке из Форензичке психофизиологије у сертификованој установи, са најмање четири сати

Закључак

На основу свега до сада наведеног о полиграфу може да се закључи да је реч о контроверзном помоћном средству у истрази, али да га треба прихватити као такво јер, судећи по представљеним случајевима, помаже при усмеравању пажње истражних органа и самог тока истраге, али и при елиминисању невиних осумњичених. Дакле, неопходно је уважити аргументе о непоузданости полиграфских метода, а самим тим и минималној доказној вредности тако добијених резултата, као и етичке недоумице, нарочито када је реч о кр-

шењу људских права, због чега полиграф и не треба да се прихвати као доказно средство на суду или као доказ о нечијој кривици, нарочито не ако особа одбије полиграф, па чак ни као отежавајућа или олакшавајућа околност по којој се поступа, него као помоћно истражно средство. Без обзира на све наведено, стручњаци се слажу са тим да је улога полиграфа у случајевима безбедносних проблема, борбе против тероризма, корупције итд., као најтежих видова криминалитета, изузетна и да је то још један разлог да се полиграфско тестирање не одбаца као средство истраге.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ <https://www.polygraph.org/about-the-apa>

² <https://europolygraph.org/en/home/>

³ <https://www.poligrafcentar.rs/o-nama/>

⁴ <https://www.poligrafbeograd.co.rs/poligrafski-ispitovac/>

⁵ <https://www.rts.rs/page/tv/sr/story/22/rts-svet/2931204/profesionalci-nikola-novak-privatni-detektiv-poligrafski-ispitovac.html>

⁶ „Lie detectors and the law: The use of the polygraph in Europe”, E. H. Meijer & P. J. van Koppen (2008), in: „Psychology and law: Bridging the gap”, D. Canter & R. Žukauskienė (Eds.), стр. 31–50.

⁷ https://www.scrip.org/html/69003_69003.htm

⁸ „Lie detectors and the law: The use of the polygraph in Europe”, E. H. Meijer & P. J. van Koppen (2008), in: „Psychology and law: Bridging the gap”, D. Canter & R. Žukauskienė (Eds.), стр. 31–50.

⁹ „Приступ полиграфу с аспекта кривичнопроцесног законодавства Босне и Херцеговине и Републике Хрватске”, Амра Бјелинчевић, у „Полиција и сигурност” година 25 број 2, Загреб 2016, стр. 191–198.

¹⁰ Ибид.

¹¹ Ибид.

¹² Ибид.

¹³ „Примена полиграфа као доказног средства у законодавству Републике Србије”, Драгана Лазић, у „Право – теорија и пракса”, број 10–12/2014, стр. 69–84.

¹⁴ Ибид.

¹⁵ Ибид.

¹⁶ <https://www.ekapija.com/news/243029/na-poligraf-pougovoru-o-radu-u-srbiji-postoje-dva-privatna-detektora>

¹⁷ „Данас” од 25.06.09.

¹⁸ <https://edition.cnn.com/2012/01/27/justice/georgia-child-murderer-polygraph/index.html>

Календар важења њравних акаша

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Закон о буџетској инспекцији	118/2021	примењује се од 1. 1. 2023.
Закон о културном наслеђу	129/21	примењује се од 5. 1. 2023.
Закон о тржишту капитала	129/21	примењује се од 6. 1. 2023.
Правилник о условима за добијање знака произвођача предмета од драгоцених метала, као и знака увозника и знака заступника	13/22	примењује се од 1. 2. 2023.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом божићних и новогодишњих празника – о Деда Мразу

Уз необичне прописе који се односе на његово кретање и кривична дела почињена под његовим ликом, представљени су и порекло, лик и значај Деда Мраза широм света.

„Нова година ће, разуме се, стићи и онима који је не буду чекали. Међутим, сва чар и јесте у чекању, а не у Новој години. Лепо је чекати нешто у шта сте сигурни да ће доћи. Чекали смо у животу разне ствари, то сви знамо, а увек су нам и сигурно долазиле – само нове године” – Душан Радовић

И сваке године већина стрпљиво чека и бо-
јажљиво послушкује кораке. Светлуцави украси на јелци, богата трпеза и топли кутак у крилу најближих – призори су из бројних домова и са давно заборављених честитки за Нову годину. Ново време родило је много више неверице, чак и међу децом, а ипак свако кришом баца поглед на подножје јелке. То је време када се своде рачуни, мери успех и задовољство, постигнуто и пропуштено, а затим доносе одлуке, уз наду да нам „невоље трају онолико колико и новогодишња обећања”. Тих дана пажљиво се бирају поклони, пишу честитке за боље сутра и замишљају жеље. И све су упућене на адресу на Северном полу, не би ли нас Деда Мраз обрадовао, не било чим, него баш оним што смо одувек

желели. Да се разумемо, не добије свако оно што је желео нити изгледа да су магичне санке слетеле баш на сваки кров, али ишчекивање и надање су они зачини који дају укус празничним данима, као и жеља да не само зарад себе него и својих ближњих будемо бољи, па чак и да размишљамо шта је то што стварно желимо и што ће дане нове године употпуни-
ти, а ни то није лако како изгледа. Феномен Деда Мраза сложен је на много различитих нивоа и повезује људе широм света у једном – у жељи да обрадују и да буду срећни. Он је потреба свих да знају да ће ипак све бити у реду, да болест има лека, а туга срећу да је загрли, да препреке нису несавладиве, а проблеми нерешиви. Деда Мраз је свако и у сваком је Деда Мраз.

Легенда о Деда Мразу

Слика из америчких блокбастера, цртаних филмова и изузетно популарних реклама „Кока-Коле” производ је мешавине обичаја различитих народа и веровања из давних времена, која су се наивно рађала, а онда обликовала и стилизовала до доброћудног насмејаног лика седог старца. И нема детета које не зна причу о томе да Деда Мраз живи на Северном полу и да са својим вилењацима

Стивен Браун одлучио да себи купи одећу Деда Мраза и стане на улицу испред излога једне продавнице у Великој Британији. Обезбеђење продавнице, узнемирено, контактирало је оближње службенике, који су сазнали да је осуђени преступник био предмет животног налога за спречавање сексуалних преступа, иначе познат као СОПО. Овај човек је раније хапшен и служио је затворску казну због поседовања непристојних фотографија и других кривичних дела против деце. Поново је ухапшен и спроведен у најближу полицијску станицу.

Један Деда Мраз завршио је у затвору на 16,5 месеци због крађе Божићних поклона од самохране мајке како би их поклонили својој породици. Провалник је био 23-годишњак, а његов правни саветник покушао је да забрани објављивање његове фотографије на интернету, наводећи да би то додатно јавно понизило ухваћеног лопова и допринело његовој патњи. Полицијска истрага која је довела до његовог открића била је прикладно названа „Операција Лоши Деда Мраз”. Полиција је открила да је украо телевизор, накит, ајпед, алкохол и поклоне испод новогодишње јелке, укључујући и бицикл намењен сину жртве. Када је мајка која је опљачкана видела да се њене ствари продају на аукцији на интернету, полицајци су одмах издали налог за претрес. Лопов је касније написао писмо кајања, а његова породица га се одрекла након хапшења.

Ни код нас ситуација није боља. Двадесетједногодишњак који је у групи од десетак активиста запрегом обилазио сиромашне породице у Мољу и даривао их пакетићима уочи католичког празника Микулаша, маскиран у Деда Мраза, у алкохолисаном стању, украо је аутомобил „застава 101”, којим је после пар стотина метара вожње ударио у кућу у варошици Мол у војвођанској општини Ада. Деда Мраз је том приликом задобио тешку повреду – прелом бутне кости, па је после несреће пребачен у новосадски Клинички центар, где је задржан на лечењу. Полиција је штету проценила на 70.000 динара (око 700 евра)¹⁷.

Наравоученије за све било би да, ако неко примети Деда Мраза који се шуња по комшилуку и одмерава куће или људе, одмах позове полицију.

Видети не значи веровати, веровати значи видети

(енг. *Seeing isn't believing, believing is seeing*)

Причу о Деда Мразу завршавамо цитатом из Дизнијевог филма „Деда Мраз” из 1994. године, у ком се од обичног човека, који је бајке одавно заборавио, захтева да верује и да се препусти. Све што легенде говоре и што је опстало до данас сведоче о томе да су људи одувек имали потребу да објасне себи свет и његову неумитност, али и да придају значај нечему посебном у њему – а то је љубав. И онда, нека је и превише шарено и сјајно, нека је исувише наивно, али зашто се макар тих неколико дана годишње не препустити вери да су чуда могућа, а срећа близу. Врло често мудри људи су истицали да се чуда догађају само онима који верују, па хајде онда да овог 31. децембра сви заједно поверујемо да долазе лакши дани и боље прилике, и да свом силином волимо и помажемо не само своје оближње него и све друге који нам се на путу појаве. Тада ће Деда Мраз сигурно доћи.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ <https://le.ac.uk/news/2018/december/21-calculations-reveal-how-quickly-santa-travels>
- ² <https://www.britannica.com/biography/Saint-Nicholas>
- ³ <http://pasaz.rs/legende-o-deda-mrazu/>
- ⁴ <http://pasaz.rs/legende-o-deda-mrazu/>
- ⁵ <https://www.istorijskizabavnik.rs/blog/kako-je-nastao-deda-mraz>
- ⁶ https://www.forbes.com/2008/12/10/christmas-legal-lawsuits-biz-media-cx_wp_1210christmas.html?sh=6688f8e83104
- ⁷ <https://www.insureandgo.com/blog/cultures-and-traditions/5-european-santa-alternatives/>, <https://www.worldatlas.com/articles/10-different-versions-of-santa-claus-from-around-the-world.html>
- ⁸ <https://www.istorijskizabavnik.rs/blog/kako-je-nastao-deda-mraz>
- ⁹ <http://pasaz.rs/legende-o-deda-mrazu/>
- ¹⁰ <https://blog.oup.com/2014/12/law-santa-claus-christmas/>
- ¹¹ <https://www.lawinsider.com/dictionary/santa-claus-effect>
- ¹² <https://blogs.loc.gov/law/2021/12/santa-laws/>
- ¹³ <https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2014/12/historical-echoes-santa-claus-as-legal-tender/>
- ¹⁴ <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/12/22/the-country-where-publicly-wearing-a-santa-hat-could-land-you-in-jail/>
- ¹⁵ <https://www.ibtimes.co.uk/santa-not-welcome-ten-countries-that-banned-christmas-1534567>
- ¹⁶ <https://aezoutbailbonds.com/4-times-santa-got-arrested-for-holiday-crimes/>
- ¹⁷ <https://www.blic.rs/vesti/hronika/mol-kod-ade-maskiran-u-deda-mraza-ukrao-auto-pa-se-pijan-zakucuo-u-kucu/d1q7xw8>

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

ЗДРАВСТВО

■ Правилник о измени и допуни Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2022. годину („Сл. гласник РС” бр. 130/2022 од 25. 11. 2022)

■ Правилник о допунама Правилника о галенским лековима који се употребљавају у хуманој медицини („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о допуни Правилника о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о допунама Правилника о ценама лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о највишем износу накнада трошкова за медицинско-техничка помагала која се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о допуни Правилника о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2022. годину („Сл. гласник РС” бр. 137/2022 од 9. 12. 2022)

ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

■ Закон о измени Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС” бр. 138/2022 од 12. 12. 2022)

■ Решење о обрачунатом проценту учешћа износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију у бруто домаћем производу („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

■ Решење о усклађивању пензија, вредности општег бода, најнижег износа пензије, новчаних накнада за телесно оштећење, новчаних накнада за помоћ и негу другог лица, накнада погребних трошкова и накнада по основу инвалидности

од јануара 2023. године („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

■ Решење о вредности општег бода од јануара 2023. године („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

■ Уредба о условима, висини, обухвату корисника пензија и динамици исплате новчаног износа као увећања уз пензију („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

ОБРАЗОВАЊЕ

■ Правилник о дипломама за изузетан успех у основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Правилник о измени Правилника о испиту и стручном усавршавању просветних саветника („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

■ Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Правилник о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке у животној средини, потребној документацији, поступку овлашћивања, садржини решења о овлашћивању, као и о садржини, обиму и року важења извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Програм заштите ваздуха у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године са акционим планом („Сл. гласник РС” бр. 140/2022 од 22. 12. 2022)

ПРОМЕТ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

■ Уредба о измени Уредбе о обавезној производњи и промету хлеба („Сл. гласник РС” бр. 130/2022 од 25. 11. 2022)

■ Одлука о измени Одлуке о привременој забрани извоза млека и производа од млека („Сл. гласник РС” бр. 130/2022 од 25. 11. 2022)

Прејлед пројиса...

■ Правилник о садржини захтева за доношење потврде за чињење доступним на тржишту биоцидног производа ради коришћења у експерименту или испитивању за сврхе производ и процес-оријентисаног истраживања и развоја („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о садржини захтева за доношење потврде за чињење доступним на тржишту биоцидног производа ради коришћења у експерименту или испитивању за сврхе научног истраживања и развоја („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о садржини захтева за доношење дозволе за експеримент или испитивање за сврхе научног истраживања и развоја („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о садржини захтева за доношење дозволе за експеримент или испитивање за сврхе производ и процес-оријентисаног истраживања и развоја („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о специфичним захтевима за паковање, обележавање и оглашавање биоцидног производа („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

■ Одлука о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Сл. гласник РС” бр. 131/2022 од 29. 11. 2022)

■ Уредба о допуни Уредбе о специјалној и посебним јединицама полиције („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о измени Правилника о изгледу и садржини постера са обавештењем, односно изгледом и садржином упозорења о забрани учествовања малолетних лица у играма на срећу уз одговарајући текст упозорења о превенцији болести зависности („Сл. гласник РС” бр. 134/2022 од 2. 12. 2022)

■ Правилник о изменама Правилника о стручном испиту за посреднике у промету и закупу непокретности („Сл. гласник РС” бр. 135/2022 од 6. 12. 2022)

■ Закон о изменама и допуни Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Сл. гласник РС” бр. 138/2022 од 12. 12. 2022)

■ Упутство за спровођење обуке у области спречавања корупције и јачања интегритета („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Одлука о висини, начину и роковима плаћања јединствене чланарине и финансирању Привредне коморе Србије у 2023. години („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Уредба о изменама и допунама Уредбе о управљању капиталним пројектима („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Правилник о изменама Правилника о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Правилник о изменама Правилника са списком српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди који се примењују у складу са законом којим се уређују грађевински производи и списком донетих српских докумената за оцењивање („Сл. гласник РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022)

■ Правилник о утврђивању Списка психоактивних контролисаних супстанци („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

■ Наредба о измени Наредбе о одређивању граничних прелаза преко којих ће се вршити увоз и транзит пошиљки и пратећих предмета који подлежу ветеринарско-санитарној контроли („Сл. гласник РС” бр. 141/2022 од 23. 12. 2022)

■ Закон о измени Закона о државним службеницима („Сл. гласник РС” бр. 142/2022 од 28. 12. 2022)

■ Закон о измени Закона о привременом уређивању начина наплате таксе за јавни медијски сервис („Сл. гласник РС” бр. 142/2022 од 28. 12. 2022)

■ Закон о допуни Закона о јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС” бр. 142/2022 од 28. 12. 2022)

■ Правилник о Листи забрањених допинг средстава („Сл. гласник РС” бр. 142/2022 од 28. 12. 2022)

... донетих између два броја

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед